

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

15.1.2008

B6-0024/2008 }
B6-0025/2008 }
B6-0026/2008 }
B6-0027/2008 }
B6-0028/2008 }
B6-0033/2008 } RC1

RESOLUTSIOONI ÜHISETTEPANEK

Vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 4 esitanud

- Colm Burke, Valdis Dombrovskis, Maria Martens, Filip Kaczmarek ja Horst Posdorf fraktsiooni PPE-DE nimel,
- Pasqualina Napoletano, Alain Hutchinson, Emilio Menéndez del Valle, Glenys Kinnock, Thijs Berman ja Josep Borrell Fontelles fraktsiooni PSE nimel,
- Annemie Neyts-Uyttebroeck, Jan Mulder, Johan Van Hecke, Marco Cappato, Fiona Hall, Marios Matsakis ja Marielle De Sarnez fraktsiooni ALDE nimel,
- Ryszard Czarnecki, Adam Bielan, Cristiana Muscardini ja Marcin Libicki fraktsiooni UEN nimel,
- Margrete Auken ja Frithjof Schmidt fraktsiooni Verts/ALE nimel,
- Feleknas Uca ja Gabriele Zimmer fraktsiooni GUE/NGL nimel,

asendades järgmiste fraktsioonide esitatud resolutsiooni ettepanekuid:

- GUE/NGL (B6-0024/2008)
- UEN (B6-0025/2008)
- Verts/ALE (B6-0026/2008)
- ALDE (B6-0027/2008)
- PSE (B6-0028/208)
- PPE-DE (B6-0033/2008)

Kenya

RC\703355ET.doc

PE398.255v01-00}
PE398.256v01-00}
PE398.257v01-00}
PE398.258v01-00}
PE398.259v01-00}
PE398.264v01-00} RC1

ET

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon Kenya kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Kenyasse lähetatud Euroopa Liidu valimiste vaatlemise missiooni (EUEOM) 1. jaanuari 2008. aasta esialgset avaldust;
  - võttes arvesse Euroopa Liidu eesistujariigi 8. jaanuaril 2008. aastal Euroopa Liidu nimel tehtud avaldust Kenya presidendivalimiste kohta;
  - võttes arvesse inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika harta suuniseid demokraatlike valimiste korraldamise kohta;
  - võttes arvesse Aafrika Liidu deklaratsiooni demokraatlike valimiste korraldamise põhimõtete kohta (2002);
  - võttes arvesse deklaratsiooni rahvusvahelise valimiste vaatlemise põhimõtete kohta ja rahvusvaheliste valimisvaatlejate tegevusjuhendit, mille Ühinenud Rahvaste Organisatsioon kinnitas 27. oktoobril 2005. aastal;
  - võttes arvesse koostöölepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikide rühma liikmete ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, mis allkirjastati 23. juunil 2000. aastal Cotonous (Cotonou leping) ja mida muudeti Luxembourgis 25. juunil 2005. aastal, eriti selle artikleid 8 ja 9;
  - võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 4,
- A. arvestades, et Kenyas toimusid 27. detsembril 2007. aastal presidendi- ja parlamendivalimised, kuhu presidendikandidaate esitas üheksa erakonda, sealhulgas president Kibaki *Party of National Unity* (PNU) poolt ja Ralia Odinga *Orange Democratic Movement* (ODM) poolt;
- B. arvestades, et riigi parlamendi 210 kohast said kaks suurimat erakonda, hr Odinga *Orange Democratic Movement* ja hr Kibaki *Party of National Unity* vastavalt 99 ja 43 kohta;
- C. arvestades, et 2007. aasta presidendivalimised Kenyas ei vastanud demokraatlike valimiste peamistele rahvusvahelistele ja piirkondlikele standarditele ning neile järgnesid rahutused ja etnilised pinged, mille tagajärjel sai surma üle 600 inimese;
- D. arvestades, et ÜRO humanitaarabi koordineerimise büroo andmetel kaasnes poliitilise vägivallaga 250 000 inimese ümberasustamine, mis mõjutas ühtekokku 400 000 kuni 500 000 Kenya elanikku, eelkõige sellistes linnades nagu Eldoret, Kericho ja Kisumu;
- E. arvestades, et käesolev poliitiline kriis sai peamiselt alguse eelmisest *National Rainbow Coalitionist* (NARC), kes võitis 2002. aasta valimised, mil hr Kibaki ja Odinga leppisid kokku võimu jagamises, kuid seda kokkulepet ei järgitud;

RC\703355ET.doc

PE398.255v01-00}
PE398.256v01-00}
PE398.257v01-00}
PE398.258v01-00}
PE398.259v01-00}
PE398.264v01-00} RC1

- F. arvestades, et EUEOMi 2002. aastal antud soovitusi ei võetud piisavalt arvesse, sealhulgas üldvalimiste valimisringkondade suuruse ja piiride kohta, ning selle kohta, et Kenya valimiskomisjoni volinike ametiaeg peaks kestma kuni kuus kuud pärast üldvalimisi, et suurendada valimisasutuse sõltumatust ja professionaalsust,
- G. märkides, et 2007. aasta valimiskampaaniat iseloomustas terav poliitiline eristumine Kibaki ja Odinga pooldajate vahel, mille tagajärjel valitses pinev õhkkond nende etnilistes kogukondades;
- H. arvestades, et presidendivalimised petsid Kenya rahva lootusi ja ootusi, kuna viimased olid valimistest innukalt osa võtnud, suur hulk inimesi oli oma valiku teinud ja kõik olid ennast ülal pidanud rahumeelselt;
- I. arvestades, et intensiivsete diplomaatiliste jõupingutustega, kaasa arvatud Aafrika Liidu esimehe John Kufuori vahendusmissioon, ja nelja eelmise presidendi jõupingutustega ei ole suudetud poliitilist kriisi lahendada;
- J. arvestades, et Mwai Kibaki määras 8. jaanuaril ühepoolselt oma valitsusse 17 liiget enne rahvusvahelise vahendustegevuse lõppemist, mis muutis võimatuks kolmepoolsed läbirääkimised ja ajendas ODMi taas alustama massilisi protestimeeleavaldusi;
- K. arvestades, et valimiskampaania käigus järgiti üldiselt ühinemis-, sõna- ja kogunemisvabadust; arvestades siiski, et kampaania käigus hakkasid silma etnilis-poliitilised lõhed, mis muutsid valimiseelse olukorra üsna heitlikuks;
- L. arvestades, et rahvusvaheline üldsus ei pööranud neile etnilistele pingetele toona piisavalt tähelepanu ning peab seetõttu selle asjaoluga arvestama kõigi tulevaste katsete puhul Kenya kriisi vahendada;
- M. arvestades, et Kenya valimiskomisjon jälgis valimiste logistilist ja tehnilist korraldust, lihtsustas juurdepääsu valijate registreerimiskeskustesse ja koolitas valimisjaoskondade töötajaid;
- N. arvestades samas, et Kenya valimiskomisjon ei järginud erapooletuse, läbipaistvuse ja konfidentsiaalsuse põhimõtet, mis on demokraatlike valimiste eeltingimus, ning see avaldus ka puudustes valimiskomisjoni liikmete nimetamise käigus;
- O. arvestades, et ametivõimud suhtusid positiivselt EUEOMi liikmetesse valimisjaoskondades, kus hääletamine toimus nõuetekohaselt;
- P. arvestades siiski, et EUEOMi vaatlejad ei saanud samal viisil jälgida häälte lugemist ning nad tegid järelduse, et läbipaistvuse ja piisavate turvamenetluste puudumine kahjustas tõsiselt presidendivalimiste tulemuste usaldusväarsust;
- Q. arvestades, et mõnes valimisjaoskonnas käis valimas üle 90% valijatest ja arvestades, et Kenya valimiskomisjon avaldas kahtlust selliste ebarealistlike numbrite suhtes;

- R. arvestades, et EUEOM jõudis järeldusele, et üldkokkuvõttes oli valimiste läbiviimine enne tulemuste tabelisse kandmist hästi korraldatud ning parlamendivalimisi loeti üldiselt edukateks;
- S. arvestades siiski, et EUEOM jõudis järeldusele, et presidendivalimiste häälte lugemise protsessis jäi puudu usaldusväärsest ning seepärast väljendas kahtlusi seoses tulemuste täpsusega;
- T. arvestades, et inimõiguste eest seisjate kaitse vaatluskeskuse andmetel on ähvardatud liikmeid, kes kuuluvad sõltumatute valitsusväliste organisatsioonide koalitsiooni *Kenyan for Peace with Truth and Justice Initiative* (KPTJ), mis moodustati pärast valimisi, et mõista avalikult hukka valimispettus ning toetada sõna- ja ühinemisvabadust riigis;
- U. arvestades, et Kenya on kohustunud austama põhilisi kodanikuõigusi, õigusriigil põhinevat demokraatiat ning läbipaistvat ja vastutustundlikku valitsemist Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning Euroopa Ühenduse koostöölepingu (Cotonou lepingu) raames,
1. mõistab hukka traagilise inimeste kaotuse ja kriitilise humanitaarolukorra ning kutsub seetõttu asjaomaseid ametivõime ja osalejaid tungivalt üles kasutama kõiki meetmeid, et taastada Kenya Vabariigis rahu ning tagada inimõiguste ja õigusriigi põhimõtete austamine;
  2. kiidab heaks EUEOMi esialgses avalduses esitatud järeldused;
  3. avaldab kahetsust, et vaatamata üldiselt edukatele parlamendivalimistele ei saa presidendivalimiste tulemusi pidada usaldusväärseteks, kuna valimiste käigus toimunud eeskirjade eiramise kohta on saadud palju teateid;
  4. mõistab hukka asjaolu, et ametisolev president Mwai Kibaki nimetas ühepoolset ametisse oma kabineti liikmed, mis kahjustas tõsiselt vahenduskatseid;
  5. kutsub sellega seoses ametisolevat presidenti Mwai Kibakit üles austama oma riigi demokraatlikke kohustusi, mis on sätestatud riigi põhiseaduses ning inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika harta suunistes vabade ja õiglaste valimiste kohta, ning nõustuma presidendivalimiste häälte lugemise sõltumatu kontrollimisega; nõuab lisaks tungivalt, et Kenya ametivõimud lihtsustaksid kõnealust uurimist, et parandada olukorda, ning võtaksid nimetatud eeskirjade eirajad nende tegude eest vastutusele;
  6. nõuab tungivalt, et Kenya ametiasutused tagaksid kõikides asjaoludes KPTJ liikmete ja kõikide riigis viibivate inimõiguste kaitsjate füüsilise ja psühholoogilise puutumatus ning lõpetaksid inimõiguste kaitsjate igasuguse ahistamise Kenyas;
  7. kutsub mõlemat poolt üles alustama kiiresti reaalsel heastamistegevust läbirääkimiste teel; toetab sellega seoses jätkuvaid vahenduspakkumisi Aafrika vanematekogult, mida juhib ÜRO endine peasekretär Kofi Annan;

8. kutsub Euroopa Liidu eesistujariiki ning Euroopa Komisjoni jälgima tähelepanelikult hr Annani juhitud vahendusmissiooni ning vajaduse korral tagama, et kõnealust vahendust jätkab viivitamatult ELi kõrgetasemeline delegatsioon, võimalik, et ELi ja ALi ühise algatusena; kutsub Euroopa Komisjoni üles pakkuma Kenya ametiasutustele tehnilist ja rahalist abi, mida läheb vaja presidendivalimiste sõltumatuks kontrolliks ning meetmeteks, mida peetakse olukorra lahendamisel hädavajalikuks;
9. nõuab konkreetseid meetmeid tõeliselt sõltumatu valimiskomisjoni loomiseks, mis suudaks tulevikus paremini korraldada vabasid ja ausaid valimisi;
10. juhib tähelepanu avaldusele, mille tegi Kenya valimiskomisjoni juht Samuel Kivuitu, kes ütles lahti meedias avaldatud presidendivalimiste tulemustest ja nõudis sõltumatut uurimist pettussüüdistuste osas;
11. nõuab uute presidendivalimiste korraldamist juhul, kui osutub võimatuks korraldada presidendivalimistel antud häälte usaldusväärne ja õiglane ülelugemine sõltumatu asutuse poolt;
12. avaldab kahetsust, et 2007. aasta presidendivalimistega lasti käest võimalus valimis- ja laiemat demokraatiaprotsessi tugevdada ja edasi arendada;
13. kutsub erakonnaliidreid üles võtma endale vastutust edasise vägivalda ärahoidmise eest riigis, näitama pühendumist õigusriigi põhimõtetele ja tagama inimõiguste austamine;
14. on sügavalt mures praeguse majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgede ja pärssiva mõju pärast riigi sotsiaal-majanduslikule arengule ning majanduslike tagajärgede pärast naaberriikidele, mis sõltuvad suures osas Kenya infrastruktuuridest ja mille humanitaarolukorda käesolev kriis kahjustab;
15. palub Kenya valitsusel ja komisjonil korraldada kiire humanitaarabi andmine riigi sees ümberasustatud isikutele ja tagada selleks vajalik arv humanitaarabi töötajaid;
16. kutsub asjaomaseid ametivõime tagama vaba ja sõltumatu meediakajastus ning viivitamatult taastama otseülekanded;
17. avaldab kahetsust, et Euroopa Arengufondi eelarveabi Kibaki valitsusele maksti välja vahetult pärast valimisi, sest seda võidakse mõista poliitilise sammuna, ning palub, et külmutataks kogu edasine eelarvetoetus Kenya valitsusele seni, kuni käesolevale kriisile leitakse poliitiline lahendus;
18. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele, Kenya valitsusele, AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee kaaspresidentidele ning Aafrika Liidu komisjoni ja täitevnõukogu esimeestele.